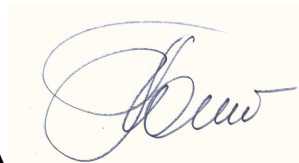


**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ГАЛАЙДЮК ЛІДІЯ ЮРІЇВНА



УДК 342:619:614:31

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ
ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ ВЕТЕРИНАРНО-
САНІТАРНИХ ПРАВИЛ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2015

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Національному університеті біоресурсів і природокористування України Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор
Курило Володимир Іванович,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
проректор з навчально-наукової роботи,
правових та соціальних питань

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Грохольський Володимир Людвігович,
Одеський державний університет
внутрішніх справ, професор кафедри
інформаційно-технічного забезпечення
ОВС та спеціальної техніки

кандидат юридичних наук
Горбунова Оксана Юрївна,
Національна академія внутрішніх справ,
старший викладач кафедри організації
охорони громадського порядку ННІ
підготовки фахівців для підрозділів міліції
громадської безпеки, психологічної
служби та Національної гвардії України

Захист відбудеться 29 липня 2015 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.004.16 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України за адресою: 03041, м. Київ, вул. Генерала Родімцева, 19, навчальний корпус № 1, кімната 97

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Національного університету біоресурсів і природокористування за адресою: 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 13, навчальний корпус № 4, кімната 41а

Автореферат розісланий 26 червня 2015 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. Ю. Піддубний

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Конституція України проголосила Україну суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, в якій людина, її життя й здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються найвищими соціальними цінностями, за забезпечення яких держава відповідальна перед нею. Розвиток українського суспільства в напрямі розбудови правової держави обумовлює необхідність поглиблення демократичних тенденцій у відносинах між громадянином і державою. Чільне місце у вирішенні зазначених проблем юридичними засобами належить адміністративному процесу, у межах якого важливим є визначення правового статусу суб'єктів, які беруть участь у ньому.

Встановлення державою дієвого механізму забезпечення суспільної безпеки та правопорядку щодо захисту навколишнього природного середовища від негативних наслідків, що пов'язані з вирощуванням та утриманням тварин, захисту тварин та населення від збудників та хвороб тварин, охорона території України від проникнення хвороб тварин з території інших держав або карантинних зон – складний і багатовимірний процес, основою якого є удосконалення чинного законодавства щодо організації, засобів, інструментів та механізмів діяльності спеціально уповноважених державних органів.

В Україні сформовано певну нормативно-правову базу державного управління галуззю ветеринарної медицини, якою визначено організаційно-правові засади її функціонування, вимоги щодо ветеринарно-санітарної якості й безпечності об'єктів ветеринарного контролю та нагляду, повноваження органів державної ветеринарної медицини при здійсненні ветеринарного контролю та нагляду тощо. Важливим аспектом розв'язання зазначених завдань є детальна регламентація правового статусу суб'єкта провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, що значно посилить та удосконалив діяльність відповідних органів і допоможе оперативному вирішенню спірних питань, які виникають у ветеринарній практиці, підвищить ефективність здійснення державного контролю та нагляду у відповідній сфері.

Науково-теоретичним підґрунтям дисертаційного дослідження стали праці відомих вітчизняних та зарубіжних учених-правознавців у галузі аграрного права, адміністративного права і процесу, теорії держави і права, інших галузей права: В. Б. Авер'янова, І. В. Арістової, Н. О. Армаш, О. М. Бандурки, Д. М. Бахраха, Ю. П. Битяка, І. П. Голосніченка, О. Ю. Горбунової, В. Л. Грохольського, Е. Ф. Демського, В. М. Єрмоленка, Р. А. Калюжного, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, О. В. Кузьменко, В. І. Курила, М. Я. Масленникова, О. Ю. Піддубного, Н. Г. Салищевої, О. П. Світличного, Ю. М. Старілова, М. С. Студенікіної, В. П. Тимошука, М. М. Тищенко, Ю. А. Тихомирова, В. Ю. Уркевича, М. В. Шульги, В. З. Янчука, Ц. А. Ямпольської.

Актуальність та важливість зазначених питань, а також недостатність наукових розробок із вказаної проблематики, відсутність чіткого врегулювання адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил обумовили вибір даної теми

дисертації.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної діяльності кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України та в контексті проведення адміністративної реформи в Україні. Тема дисертації безпосередньо пов'язана з організаційно-управлінськими та адміністративно-правовими аспектами наукової теми «Адміністративно-правове регулювання підготовки фахівців та ринку праці в аграрному, екологічному та природо-ресурсному секторах України» (номер державної реєстрації 0114U000656).

Мета й задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в визначенні змісту адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, обґрунтуванні та формуванні висновків і рекомендацій щодо вдосконалення нормативного забезпечення діяльності суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, у загальному контексті підвищення ефективності діяльності органів державного управління у сфері ветеринарної медицини.

Відповідно до поставленої мети сформульовані основні *задачі* дослідження:

- визначити зміст поняття «провадження в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» та розкрити сутність вказаного провадження, визначити його місце в системі юридичних проваджень і на цій основі сформулювати авторське визначення поняття «провадження в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил»;

- на підставі аналізу нормативно-правових актів України, що регулюють суспільні відносини в сфері адміністративно-процесуальної діяльності держави, визначити особливості принципів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил;

- визначити стадії провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил;

- проаналізувати адміністративно-процесуальну правосуб'єктність суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, як основу їх правового статусу;

- охарактеризувати суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил;

- розкрити особливості адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, здійснити аналіз їх основних прав та обов'язків;

- визначити основні елементи адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил;

- з метою всебічного розкриття правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил провести аналіз особливостей адміністративної відповідальності за порушення ветеринарно-санітарних правил як суб'єктів ветеринарної справи, так і органів державного управління;

– здійснити порівняльний аналіз ветеринарного законодавства зарубіжних країн у частині правового статусу суб'єктів, що здійснюють провадження за порушення ветеринарно-санітарних правил;

– надати пропозиції щодо удосконалення адміністративно-процесуального законодавства у сфері здійснення ветеринарно-санітарного нагляду і контролю.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають під час здійснення адміністративно-процесуального провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

Предметом дослідження є адміністративно-процесуальний статус суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження становить сукупність методів і прийомів наукового пізнання. Головним серед них є загальнонауковий діалектичний метод, за допомогою якого проблемні питання правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил досліджувались із позиції їх розвитку, в єдності соціального змісту та юридичної форми. Теоретичні й правові засади правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил проаналізовано за допомогою порівняльного, системно-структурного і формально-логічного методів. Визначення адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, окреслення їх специфічних ознак та характерних рис здійснювалося за допомогою системного підходу, аналізу і синтезу. При встановленні особливостей адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, здійсненні аналізу їхніх основних прав та обов'язків, виробленні ґрунтовних пропозицій щодо забезпечення гарантій реалізації правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил використовувались порівняльно-правовий, структурно-логічний методи, а методи групування і класифікації та компаративний використовувались для визначення напрямів удосконалення теоретико-правових засад функціонування відповідних суб'єктів.

Емпіричною основою дослідження є національне законодавство: Конституція України, кодекси України, закони України, Укази Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти Міністерства аграрної політики та продовольства України і Державної ветеринарної та фітосанітарної служби, міжнародні правові акти та міжнародні договори, ратифіковані у встановленому законом порядку.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є одним з перших вітчизняних комплексних теоретичних досліджень проблем адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил. Ступінь наукової новизни одержаних результатів характеризується положеннями, висновками і пропозиціями, які виносяться на захист:

вперше:

– комплексно розглянуто адміністративне провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил як позасудові процесуальні дії відповідно до

Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», а також судові провадження у порядку адміністративного судочинства за правилами КАСУ та розгляд справ щодо притягнення фізичних осіб за правилами КУпАП;

– надано визначення поняття провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, як одного з видів адміністративного провадження, що являє собою комплекс взаємопов'язаних процесуальних дій, спрямованих на своєчасне, повне й об'єктивне з'ясування обставин справи, вирішення її у точній відповідності до законодавства, врегульованих адміністративно-процесуальними нормами з приводу вирішення справ, пов'язаних із порушеннями правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог, вимог законодавства про ідентифікацію та реєстрацію тварин, що здійснюється державними органами ветеринарної медицини, які встановлені ст. 238 КУпАП та Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та адміністративними судами і судами загальної юрисдикції, у разі виникнення спірних правовідносин з метою охорони прав й законних інтересів громадян, юридичних осіб, їх власності, встановленого правопорядку;

удосконалено:

– перелік спеціальних принципів здійснення провадження у справах про правопорушення у сфері ветеринарної медицини шляхом введення таких принципів, як пріоритетність питань безпечності життя і здоров'я людини, запобігання поширенню небезпечних чинників інфекційного захворювання тварин на фермах, підприємствах із забою та переробки тварин, продуктів і сировини тваринного походження, в населених пунктах, на дорогах, інших об'єктах;

– розуміння адміністративного правопорушення у сфері ветеринарної медицини, як порушення, що передбачено ст. 107, 107¹, 107² КУпАП та порушення ветеринарно-санітарних правил юридичними особами, що тягне за собою подання адміністративного позову на підставі п. 7 ст. 7 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 року.

– існуючі підходи щодо адміністративної відповідальності юридичних осіб шляхом передбачення спеціального виду за порушення ветеринарно-санітарних правил у процентному відношенні від прибутку, отриманого при здійсненні діяльності з порушенням ветеринарно-санітарних правил;

– теоретичні підходи щодо виділення процесуальних стадій провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, а саме сім стадій процесуального провадження: 1) попередження суб'єкта господарювання про перевірку; 2) виявлення та припинення правопорушень, перевірка первинних повідомлень, матеріалів; 3) вчинення адміністративно-процесуальних дій щодо виявлення факту та обставин правопорушення, особи правопорушника; 4) розгляд справи про порушення ветеринарно-санітарних правил; 5) винесення постанови органами владних повноважень; 6) оскарження; 7) виконання постанови.

дістали подальшого розвитку:

- розуміння місця провадження у справах про адміністративні правопорушення щодо порушення ветеринарно-санітарних правил у системі адміністративно-процесуальних проваджень;
- пропозиції щодо гармонізації ветеринарного законодавства України та Європейського Союзу;
- пропозиції щодо визначення адміністративної відповідальності для юридичних осіб, які неодноразово висувались в адміністративно-правових дослідженнях.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення та результати дослідження можуть бути застосовані:

– у науково-дослідній роботі при подальшій розробці питань удосконалення нормативного забезпечення правового статусу органів державної ветеринарної медицини;

– у правозастосовній діяльності – для покращення практичної діяльності органів, що здійснюють провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил;

– у правотворчості – для вдосконалення законодавства України, зокрема Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про ветеринарну медицину», Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

– у навчальній діяльності – при викладанні дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Проблеми адміністративного права», «Адміністративна юрисдикція в АПК», при написанні магістерських та наукових доповідей студентами вищих юридичних навчальних закладів, а також при підготовці навчальних програм, написанні підручників та методичних посібників (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у навчальний процес Національного університету біоресурсів і природокористування України № 14 від 18 лютого 2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійною науковою працею, в якій використано авторський підхід до дослідження адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації обговорювалися на засіданні кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України, де виконувалася робота.

Окремі висновки, положення і рекомендації, обґрунтовані в дисертаційному дослідженні, доповідалися на шістнадцяти міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях: Ювілейній міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток продуктивних сил України: від Вернадського В. І. до сьогодення» (м. Київ, 5 березня 2009 р.), конференції науково-педагогічних працівників, наукових співробітників та аспірантів «Проблемні питання землевпорядкування, кадастру та правового регулювання майнових і земельних відносин» (м. Київ, 14–15 травня 2009 р.), Міжнародній науковій конференції «Восьмі осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 13–14 листопада 2009 р.), Всеукраїнській науково-

практичній конференції «Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України» (м. Хмельницький, 20 листопада 2009 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку» (м. Київ, 28 січня – 1 лютого 2010 р.), Круглому столі «Конституційні засади гарантування прав та законних інтересів української молоді» (м. Київ, 24 червня 2010 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Генезис публічного права: від становлення до сучасності» (м. Миколаїв, 26–27 листопада 2010 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання сучасних державотворчих та правотворчих процесів» (м. Запоріжжя, 24 лютого 2011 р.), Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 10-річчю юридичного факультету «Сучасні тенденції розвитку національного законодавства України» (м. Київ, 19–20 травня 2011 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Земельні ресурси і земельні відносини: стан, проблеми реформування, перспективи оптимізації» (м. Київ, 29–30 травня 2011 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання сучасної юридичної науки» (м. Київ, 5–6 жовтня 2011 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритетні напрямки розвитку законодавства України» (м. Запоріжжя, 10–11 листопада 2011 р.), Міжнародній науково-практичній конференції професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів та студентів «Пріоритети інноваційного розвитку АПВ України: досвід, можливості, технології» (м. Ніжин, 29–30 березня 2012 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Земельні ресурси і земельні відносини: стан, проблеми реформування, перспективи розвитку» (м. Київ, 4–5 жовтня 2012 р.), Міжнародній науковій конференції присвяченій 115-річчю Національного університету біоресурсів і природокористування України «Біоресурси планети і біобезпека навколишнього середовища» (м. Київ, 5–6 листопада 2013 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Харків, 6–7 грудня 2013 р.).

Публікації. Основні наукові положення та результати дисертаційного дослідження викладено в 15 публікаціях, з яких одна – колективна монографія, п'ять статей у фахових виданнях України, одна з яких опублікована у збірнику наукових праць, включеного до бібліографічної бази даних наукових публікацій РІНЦ, та дев'яти тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається із вступу, трьох розділів, що поєднують вісім підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатку (235 найменувань). Повний обсяг дисертаційного дослідження становить 184 сторінки, з них обсяг основного тексту – 162 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Розділ перший має назву «Поняття та особливості провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» і складається з трьох підрозділів, у яких досліджуються теоретичні аспекти правового регулювання

поняття, сутності, принципів, складу провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

У підрозділі 1.1 «Теоретичні аспекти визначення поняття і змісту проваджень у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил та його місце у структурі адміністративного процесу» охарактеризовано різні наукові підходи до тлумачення поняття «провадження у справах про адміністративні правопорушення». На підставі аналізу існуючих наукових позицій з'ясовано сутність адміністративного процесу. Досліджуючи проблемні питання щодо співвідношення понять «адміністративний процес» та «адміністративне провадження», звертається увага на те, що загальним для переважної більшості дослідників є положення, згідно з яким процес і провадження співвідносяться як загальне і особливе. Процес – це сукупність проваджень, а провадження – частина. Тому місце провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил в ієрархічній системі адміністративного процесу в загальному вигляді можна зобразити таким чином: «адміністративний процес» – «адміністративне провадження» – «провадження в справах про адміністративні правопорушення» – «провадження в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил».

У роботі наголошується на тому, що провадження в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил – це процесуальне явище, яке має специфічні риси, ознаки та особливості, якими воно відрізняється від інших адміністративних проваджень, що полягають у: діяльності уповноважених органів, які наділені правом розглядати такі спори; підвідомчості справ про адміністративні правопорушення; заходах забезпечення справ про адміністративні правопорушення; місці, строках та порядку розгляду справ про адміністративні правопорушення; накладеннях адміністративних стягнень.

У результаті комплексного аналізу визначено, що адміністративно-процесуальні правовідносини регулюються також нормами, які містяться в інших законодавчих актах. Виходячи з узагальнених позицій науковців, а також положень чинних нормативних актів, запропоновано авторське визначення поняття «провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил». На його основі визначено зміст та особливості провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

У підрозділі 1.2 «Завдання та принципи провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» встановлено, що провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил ґрунтується на загальних принципах провадження у справах про адміністративні правопорушення та спеціальних, які визначають специфічні риси досліджуваного адміністративного провадження і мають значення для підвищення ефективності діяльності державних органів ветеринарної медицини, що становлять комплекс взаємопов'язаних та взаємообумовлених положень. До загальних відносять такі: законність; публічність (офіційність); презумпція невинуватості; доведеність вини; всебічність, повнота та об'єктивність дослідження обставин справи; забезпечення кожному права на повагу його гідності; забезпечення кожній людині права на свободу та особисту недоторканність; рівність усіх учасників

провадження перед законом та органами, які здійснюють провадження у справі; забезпечення особі, яка притягується до відповідальності, права на захист; забезпечення учасникам провадження права користуватися рідною мовою; обов'язковість рішень органів та посадових осіб, які ведуть провадження; забезпечення права на оскарження дій і рішень посадових осіб та органів, які здійснюють провадження у справі. До спеціальних відносять – пріоритетність питань безпечності життя і здоров'я людини; запобігання поширенню небезпечних чинників інфекційного захворювання тварин на фермах, підприємствах із забою та переробки тварин, продуктів і сировини тваринного походження, в населених пунктах, на дорогах, інших об'єктах. Дотримання одного принципу сприяє реалізації інших, і навпаки, порушення будь-якого принципу негативно впливає на реалізацію інших. Лише у взаємодії принципи в змозі виконати свої функції й призначення, адекватно відобразити інститут відповідальності. Запропонована для розгляду система принципів не має вичерпного характеру і може бути доповнена іншими принципами.

Аналізуючи норми чинного законодавства та галузевих підзаконних нормативних актів Держветфітослужби України, можемо вести мову про специфічність процесуальної діяльності державних органів ветеринарної медицини та їх посадових осіб при здійсненні провадження в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

Завдання провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил спрямовані на ефективне, своєчасне виявлення та припинення правопорушення у сфері дотримання ветеринарно-санітарних правил, виявлення особи, яка вчинила правопорушення, причин та умов, що сприяли правопорушенню, своєчасного припинення правопорушення, відвернення тяжких наслідків та недопущення шкоди здоров'ю людини і тварин, забезпечення виконання винесеної постанови.

У підрозділі 1.3 «Особливості стадій провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил» встановлено, що стадії провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил характеризуються своїм колом суб'єктів, порядком виконання процесуальних дій, особливостями адміністративних процесуальних відносин, метою досягнення. Стадії відрізняються одна від одної і колом учасників провадження, характером проваджуваних дій та їх юридичною роллю.

На основі аналізу нормативно-правових актів визначено, що провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил складаються з таких стадій: 1) попередження суб'єкта господарювання про перевірку; 2) виявлення та припинення правопорушень, перевірка первинних повідомлень, матеріалів правопорушень; 3) вчинення адміністративно-процесуальних дій щодо виявлення факту та обставин правопорушення, особи правопорушника; 4) розгляд справи про порушення ветеринарно-санітарних правил; 5) винесення постанови органами владних повноважень; 6) оскарження; 7) виконання постанови.

Розділ другий має назву «Загальна характеристика адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» і складається з трьох підрозділів, у яких досліджуються такі елементи адміністративно-процесуального статусу, як права,

обов'язки й підстави настання адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері ветеринарної медицини.

У підрозділі 2.1 «Поняття та ознаки суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» досліджено питання поняття і правової природи поняття «суб'єкт права» та «суб'єкт провадження», що належить до найбільш важливих та актуальних. Його розуміння впливає на підходи до дослідження предмета, методу й механізму правового регулювання, чіткого визначення адресатів правових норм, обсягу їхніх прав та обов'язків, межі дії норм права. Звертається увага на відсутність однозначності у поглядах науковців щодо осіб, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення, а відтак щодо суб'єктів провадження в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил. Тому на основі аналізу нормативно-правових актів було складено характеристику суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

Аналіз суб'єктів провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил підтвердив позицію стосовно того, що їхній правовий статус є категорією комплексною і охоплює такі складові, як права та обов'язки (повноваження – для владних суб'єктів), а також гарантії й умови, без існування яких неможлива практична реалізація суб'єктами провадження своїх суб'єктивних прав і обов'язків. Саме вони, разом з юридичною відповідальністю, є тими елементами, що мають пріоритетне значення для встановлення правового статусу. Це ті структурні елементи, що визначають основний зміст досліджуваного правового явища для суб'єкта провадження. Доповнення загального правового статусу знаходить своє відображення у наданні кожному суб'єкту провадження прав і обов'язків, що не є загальними для всіх суб'єктів права, які можна визначити як специфічні. Сукупність специфічних прав, обов'язків, що належать окремим суб'єктам провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, є невід'ємною складовою їх правового статусу.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що до суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил належать: спеціально уповноважені органи – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, в особі створеного ним контролюючого підрозділу. Охарактеризовано особливості суб'єкта порушника провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, який наділений загальною та спеціальною правосуб'єктністю.

З'ясовано, що особливим суб'єктом у даному провадженні виступає суд, проте умовою здійснення судом адміністративної юрисдикції є невизнання порушником своєї вини або не виконання приписів.

У підрозділі 2.2 «Особливості правового статусу суб'єктів владних повноважень у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» охарактеризовано зміст та сутність понять «статус», «правовий статус особи», «адміністративно-правовий статус державного службовця». Проаналізовано позиції вчених-адміністративістів щодо розуміння змісту категорій адміністративно-правового статусу особи, державного службовця.

Встановлено, що спеціально уповноважений орган у сфері ветеринарної медицини за своїм правовим статусом є органом державної виконавчої влади, на який покладено обов'язок здійснення виконавчо-розпорядчих функцій, розроблення нормативної документації у вигляді інструкцій та ветеринарно-санітарних правил, а також дотримання цих вимог. Особливість полягає у тому, що державний орган ветеринарної медицини, який приймає відповідні правила, також здійснює і державний контроль та нагляд у сфері ветеринарної медицини. Саме на цих суб'єктах лежить відповідальність за законність й обґрунтованість дій та рішень усіх інших учасників провадження. Доведено, що тільки через процесуальну діяльність суб'єктів, які здійснюють провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, можуть бути розв'язані завдання провадження, а отже, досягнуто його мету – вирішення конкретної адміністративної справи шляхом прийняття відповідного юридично значущого рішення.

Обґрунтовано, що зазначені суб'єкти здійснюють провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, але свої владні повноваження вони реалізують на різних його стадіях.

Загальна правосуб'єктність стосується тих осіб – суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, чії дії (перетин державного кордону з тваринами без документів) підпадають під дію норм ветеринарного законодавства.

У підрозділі 2.3 *«Особливості адміністративної відповідальності за порушення ветеринарно-санітарних правил»* розглядаються зміст та сутність поняття «адміністративна відповідальність». З'ясовано, що фактичною підставою притягнення особи за порушення ветеринарно-санітарних правил до адміністративної відповідальності є вчинення останньою адміністративного правопорушення.

З'ясовано, що відповідальність за порушення законодавства у сфері ветеринарної медицини залежить від особи порушника, від ступеня суспільної небезпеки вчинення правопорушення, а також від виду порушення ветеринарно-санітарних правил.

Відповідно до ст. 104 Закону України «Про ветеринарну медицину» встановлено, що відповідальність за правопорушення в галузі ветеринарної медицини несуть фізичні, юридичні особи та фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, яка пов'язана з вирощуванням (розведенням) тварин, виробництвом та обігом об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю й нагляду, а також з наданням послуг лабораторної діагностики та веденням ветеринарної практики, а ст. 107 КУпАП передбачено, що такими особами можуть бути громадяни та посадові особи. Тобто, у кодексі коло осіб, які є суб'єктами адміністративної відповідальності, менше порівняно із нормами закону.

Констатовано, що класифікація злочинів і правопорушень у галузі ветеринарної медицини тягне за собою виникнення, зміну або зупинення певних правових відносин, в тому числі встановлює міру відповідальності за ці діяння. Тому склад злочину, передбаченого кримінальним законом, необхідно

відмежовувати від аналогічних правопорушень, передбачених адміністративним законом.

Встановлено види порушення ветеринарно-санітарних правил, до яких відносять порушення вимог щодо виконання фітосанітарних заходів; порушення правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог; порушення законодавства про племінну справу у тваринництві; порушення вимог законодавства про ідентифікацію та реєстрацію тварин.

Обґрунтовано, що незначний розмір штрафних санкцій не може забезпечити виконання превентивної функції, оскільки правопорушник не відчуває усієї повноти відповідальності за скоєний адміністративний проступок щодо порушення ветеринарно-санітарних правил. Також розмір санкцій не відповідає повною мірою ступеню шкідливості наслідків правопорушення. На основі вищесказаного надано пропозицію про розширення адміністративної відповідальності за порушення ветеринарно-санітарних правил з паралельно існуючими положеннями ст. ст. 104–107² КУпАП до ст. 104 Закону України «Про ветеринарну медицину» шляхом передбачення штрафів у відсотковому розмірі від прибутків, отриманих суб'єктом господарювання в результаті здійснення діяльності з порушенням ветеринарно-санітарних правил, тобто встановлення фінансових санкцій за порушення ветеринарного законодавства.

Розділ третій має назву «Удосконалення адміністративно-правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» і складається з двох підрозділів, у яких досліджується міжнародний досвід інспекцій в галузі ветеринарної медицини з метою удосконалення процедури здійснення провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

У підрозділі 3.1 «Порівняльна характеристика правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил» визначено, що основним органом ветеринарно-санітарного контролю є державні ветеринарні служби.

У Франції ветеринарно-санітарний контроль і нагляд проводиться ветеринарною інспекцією, що перебуває у структурі Міністерства сільського господарства. У кожному департаменті є головний ветеринарний лікар, якому підпорядковані ветеринарні лікарі м'ясопереробних підприємств. У США діє спеціальний закон про інспекцію м'яса. Існує спеціальна федеральна інспекція з функціями контролю за якістю м'яса й м'ясопродуктів. У Канаді контроль якості худоби, м'яса і м'ясних продуктів здійснюється Головною державною ветеринарною федеральною інспекцією, на яку покладено також контроль за дотриманням технології виробництва м'ясних продуктів. У Великобританії ветсанекспертизу на м'ясопереробних підприємствах здійснюють постійні інспектори-ветеринари Міністерства сільського господарства, незалежні від адміністрації підприємств. У Японії на м'ясопереробних підприємствах ветсанекспертизу й перевірку якості м'яса здійснюють державні ветеринарні інспектори при Карантинній службі тварин, які перебувають у підпорядкуванні Міністерства аграрної політики, лісового та рибного господарства країни.

У ФРН повноваження контролю за безпечністю продуктів тваринного походження надано Федеральному міністерству захисту прав споживачів, продовольства та сільського господарства, від імені якого також діють державні ветеринарні служби.

У Бельгії, Норвегії, Швейцарії, Італії контроль за якістю м'яса й ветеринарно-санітарна експертиза м'яса та м'ясопродуктів здійснюються Державними ветеринарними службами, які є у складі Міністерств охорони здоров'я.

Органи, що здійснюють провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил Великої Британії, підпорядковуються Департаменту уряду Великобританії, що відповідає за політику і правила охорони навколишнього середовища, продовольства й сільських питань. До них належать: Ветеринарна медична дирекція, Британська ветеринарна асоціація. Безпосереднє дотримання ветеринарного законодавства забезпечують інспектори з захисту тварин, офіцери здоров'я довкілля, муніципальні ветеринари та королівський коледж хірургів-ветеринарів. Санітарні інспектори та поліція також можуть проводити «інспекції захисту тварин на основі підозри». Хоча департамент здійснює свою діяльність тільки безпосередньо в Англії, він працює в тісній співпраці з регіональними органами влади в Уельсі, Шотландії й Північній Ірландії і, як правило, проводить переговори в ЄС та на міжнародному рівні. Більшість перевірок добробуту тварин засновані на підозрах.

У всіх країнах Східної Європи ветеринарна служба підприємств є державною. Поряд із добре продуманими структурою і організацією ветеринарно-санітарного контролю більшість м'ясокомбінатів за кордоном відрізняється високою санітарно-гігієнічною культурою.

На сьогодні Україна стоїть на шляху реформ та змін у сфері ветеринарного законодавства, оскільки створює єдину державну службу, на яку буде покладено контроль за якістю і безпечністю харчової продукції та захистом споживачів, що адаптує його до стандартів і вимог ЄС. Запозичення окремих елементів узагальненого зарубіжного досвіду є необхідним для удосконалення діяльності органів ветеринарної медицини в частині адміністративного провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

У підрозділі 3.2 «Напрями удосконалення адміністративно-процесуального законодавства у сфері здійснення ветеринарно-санітарних контролю та нагляду» визначено, що провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил є складовою частиною державного регулювання у сфері ветеринарно-санітарного контролю й нагляду.

Аналіз правових норм, які визначають адміністративно-процесуальний статус осіб, що беруть участь у провадженні в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, дозволив дійти висновку, що формування правової держави неможливе без максимального забезпечення захисту прав і свобод громадян, правового захисту усіх суб'єктів провадження в справах про порушення ветеринарно-санітарних правил. Від цього залежить ефективність діяльності державних органів ветеринарної медицини, що спрямована на

реалізацію механізму забезпечення захисту прав і свобод громадян, законних інтересів кожної особи, держави і суспільства в цілому.

Для більш ефективного виконання своїх обов'язків суб'єктами господарювання, а також недопущення приховування правопорушень на підконтрольному об'єкті запропоновано на першій стадії провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил не здійснювати письмового попередження про захід за десять днів, оскільки Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» передбачено, що план здійснення заходів державного нагляду (контролю) на відповідний плановий період оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу державного нагляду (контролю) не пізніше ніж за десять днів до початку відповідного планового періоду.

Із введенням в дію мораторію в Україні на проведення перевірок підприємств контролюючими органами, значно ускладнилось виявлення порушень ветеринарно-санітарних правил. У зв'язку з цим надано пропозицію щодо дозволу здійснення ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підконтрольних об'єктах.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі на підставі всебічного, повного та комплексного дослідження питань провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил наведено теоретичне узагальнення і розв'язано конкретне наукове завдання, що виявляється у визначенні й удосконаленні адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил. Основні результати проведеної роботи сформульовано у таких узагальнюючих висновках:

1. Визначено поняття провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, що являє собою комплекс взаємопов'язаних процесуальних дій посадових осіб центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, адміністративних судів та судів загальної юрисдикції, фізичних та юридичних осіб, які спрямовані на своєчасне, повне і об'єктивне з'ясування обставин справи, вирішення її у точній відповідності до законодавства, врегульованих адміністративно-процесуальними нормами (КУпАП, КАСУ та Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності») з приводу вирішення справ, пов'язаних з порушенням правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог з метою охорони прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб, їх власності, встановленого правопорядку.

Провадженням у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил є сукупність адміністративних проваджень, що мають різний предмет посягань, суспільну шкідливість, різні наслідки, відповідальність та поділяються на провадження у справах про порушення вимог щодо виконання фітосанітарних заходів; провадження у справах про порушення правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог; провадження у справах про порушення

законодавства про племінну справу у тваринництві; провадження у справах про порушення вимог законодавства про ідентифікацію та реєстрацію тварин.

Особливістю проваджень у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил є спеціальний суб'єктний склад, а саме: наявність спеціально уповноваженого контрольного органу, а також спеціального суб'єкта – порушника Закону України «Про ветеринарну медицину», інших ветеринарно-санітарних вимог, передбачених Законом України «Про ветеринарну медицину», іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з епізоотіями.

2. Завдання провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил спрямовані на ефективне виявлення та припинення правопорушення у сфері дотримання ветеринарно-санітарних правил, виявлення особи, яка вчинила правопорушення, умов, що сприяли правопорушенню, своєчасного припинення правопорушення, відвернення тяжких наслідків та недопущення шкоди здоров'ю людини і тварин.

Принципи провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил поділяються на загальні та спеціальні. До загальних належать принципи: законності, гласності, презумпції невинуватості, повноти та об'єктивності дослідження обставин справи, змагальності й рівності сторін під час здійснення судочинства, обов'язковості виконання прийнятого рішення. До спеціальних належать: пріоритетності питань безпечності життя і здоров'я людини – полягає у тому, що при здійсненні провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил держава гарантує доступ людини до безпечних та якісних продуктів харчування; запобігання поширенню небезпечних чинників інфекційного захворювання тварин на фермах, підприємствах із забою тварин, переробки продуктів і сировини тваринного походження, в населених пунктах, на дорогах, інших об'єктах – полягає у тому, що у разі виявлення потенційної небезпеки зараження, в ході провадження повинні бути негайно прийняті всі заходи для забезпечення біологічної безпеки чи локалізації загрози.

3. Провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил складаються з таких стадій: 1) попередження суб'єкта господарювання про перевірку – органи державного нагляду (контролю) здійснюють планові заходи з державного нагляду (контролю) за умови письмового повідомлення суб'єкта господарювання про проведення планового заходу не пізніше як за десять днів до дня здійснення цього заходу; 2) виявлення та припинення правопорушень, перевірка первинних повідомлень, матеріалів правопорушень – за результатами здійснення планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю), у разі виявлення порушень вимог законодавства, складає акт. На підставі акта, складеного за результатами здійснення заходу, в ході якого виявлено порушення вимог законодавства, орган державного нагляду (контролю) за наявності підстав для повного або часткового зупинення виробництва (виготовлення), реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг звертається у порядку та строки, встановлені законом, з відповідним позовом до адміністративного суду. У разі необхідності вжиття інших заходів реагування орган державного нагляду (контролю) протягом п'яти робочих днів з

дня завершення здійснення заходу державного нагляду (контролю) складає припис, розпорядження, інший розпорядчий документ щодо усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу, а у випадках, передбачених законом, також звертається у порядку та в строки, встановлені законом, до адміністративного суду з позовом щодо підтвердження обґрунтованості вжиття до суб'єкта господарювання заходів реагування, передбачених відповідним розпорядчим документом; 3) вчинення адміністративно-процесуальних дій щодо виявлення факту та обставин правопорушення, особи правопорушника – дослідження об'єкта господарської діяльності, з'ясування причин і обставин вчинення правопорушення, виявлення винних, спричиненої шкоди тощо; 4) розгляд справи про порушення ветеринарно-санітарних правил – справа про адміністративне правопорушення розглядається за місцем його вчинення у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання протоколу та інших матеріалів справи посадовою особою державної інспекції ветеринарної медицини, уповноваженою розглядати справу; 5) винесення постанови органами владних повноважень – за результатами розгляду справи про адміністративне правопорушення посадова особа державної інспекції ветеринарної медицини виносить одну з таких постанов: про накладення адміністративного стягнення; про закриття справи; 6) оскарження – відповідно до ст. ст. 287–289 КУпАП постанову у справі про адміністративне правопорушення протягом десяти днів з дня її винесення може бути оскаржено особою, щодо якої її винесено, а також потерпілим у вищестоящій посадовій особі державної інспекції ветеринарної медицини або в суді; 7) виконання постанови – постанова у справі про адміністративне правопорушення набирає законної сили після закінчення строку оскарження (опротестування) цієї постанови, а в разі її оскарження або опротестування – з дня повідомлення про залишення скарги або протесту без задоволення.

4. До суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил належать: спеціально уповноважені органи – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, в особі створеного ним контролюючого підрозділу, який періодично зазнає організаційних змін, орган, який очолює посадова особа, за своїм статусом є головним – Головний державний інспектор ветеринарної медицини України, головні державні інспектори ветеринарної медицини Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, міст, районів, головні державні інспектори ветеринарної медицини на державному кордоні та транспорті, їх заступники та державні інспектори ветеринарної медицини.

Спеціальним суб'єктом провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил є суб'єкт правопорушення, що характеризується певними ознаками: особа, що здійснює діяльність у сфері ветеринарної медицини; є керівником підприємств та установ; має відповідний обов'язок щодо дотримання вказаних ветеринарно-санітарних правил, що зафіксовані у її посадовій інструкції; особа, на яку наказом покладено обов'язок дотримання ветеринарно-санітарних правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог, фізична особа-підприємець, юридична особа.

Особливостями суб'єкта правопорушення-фізичної особи у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил є наявність загальної та спеціальної правосуб'єктності. Спеціальною правосуб'єктністю наділені суб'єкти правопорушення, фізичні особи, які за своєю кваліфікацією, освітою можуть бути допущені до виконання робіт, передбачених ветеринарним законодавством, а також особи, на яких покладено виконання даних обов'язків на займаній посаді (керівник, заступник керівника підприємства, установи) чи відповідним наказом, інструкцією. Загальна правосуб'єктність стосується осіб, чиї дії (порушення режиму карантину, перетин державного кордону з тваринами без документів) підпадають під дію норм ветеринарного законодавства.

Особливим суб'єктом у даному провадженні виступає суд, проте умовою здійснення судом адміністративної юрисдикції є невизнання порушником своєї вини або невиконання приписів. Залучення суду як додаткового суб'єкта є гарантією дотримання прав і свобод громадян при здійсненні провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

5. Спеціально уповноважений орган у сфері ветеринарної медицини за своїм правовим статусом є органом виконавчої влади, на який покладено обов'язок здійснення виконавчо-розпорядчих функцій, розроблення нормативної документації у вигляді ветеринарних правил та інструкцій, а також контроль за їх виконанням. Особливість полягає у тому, що орган, який приймає відповідні правила, також здійснює й державний контроль та нагляд у сфері ветеринарної медицини.

Метою новоствореної структури Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів є перерозподіл повноважень між органами виконавчої влади. Доцільно зауважити, що повноваження державних органів у сфері ветеринарної медицини у згаданій структурі, повинні відповідати тим, що визначені їх спеціальними знаннями у зазначеній сфері. Так як, не маючи відповідної фахової підготовки, державний інспектор не може визначити безпечність харчового продукту, адже оцінка ризиків виникнення хвороб харчового походження та управління ними, розслідування харчових отруєнь та кишкових інфекцій з харчовим фактором передачі потребує спеціальних медичних знань у галузі клініки та діагностики інфекційних та неінфекційних захворювань, токсикології, мікробіології, епідеміології і є виключно медичною компетенцією. Тому, виникає необхідність розмежування повноважень органів, що утворені Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів та покладення функцій відповідно до їх компетенції.

6. Відповідальність за порушення законодавства носить диференційований характер та залежить від особи порушника, від ступеня суспільної небезпеки вчинення правопорушення, а також від виду порушення ветеринарно-санітарних правил; таким чином, при класифікації складів правопорушень у галузі ветеринарної медицини, передбачених КУпАП, доцільно виділити порушення вимог щодо виконання фітосанітарних заходів; порушення правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог; порушення законодавства про племінну справу у тваринництві; порушення вимог

законодавства про ідентифікацію та реєстрацію тварин. Разом з тим, відповідальність за порушення законодавства у галузі ветеринарної медицини не може і не повинна обмежуватись заходами, передбаченими КУпАП.

У зв'язку з реорганізацією Державної ветеринарної та фітосанітарної служби, що приєднається до Державної інспекції з питань захисту прав споживачів і Державної санітарно-епідеміологічної служби, вважаємо за доцільне розширити діючі правила щодо адміністративної відповідальності за рахунок введення паралельно з існуючими положеннями ст. ст. 104–107² КУпАП також адміністративної відповідальності у спеціальному законодавстві, а саме, Законі України «Про ветеринарну медицину», шляхом конкретизації існуючих загальних положень щодо відповідальності юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, встановлених ст. 104 Закону та передбачення штрафів у відсотковому розмірі від прибутків, отриманих суб'єктом господарювання в результаті здійснення діяльності з порушенням ветеринарно-санітарних правил.

7. Встановлено, що існують відмінності між правовим статусом органів ветеринарної медицини, які зумовлені тим, що в країнах ЄС увесь комплекс відповідальності за безпечність і якість сільськогосподарської продукції покладено на органи ветеринарної медицини. У країнах Митного союзу відповідальність за безпечність і якість сільськогосподарської продукції поділена між органами ветеринарної служби та санітарно епідеміологічної служби, а саме: за критеріями сировини – органи ветеринарної медицини, а готової продукції – органи санітарно-епідеміологічної служби. Українське законодавство з цього питання знаходиться на стадії реформування. Зокрема, чинний Закон України «Про безпечність і якість сільськогосподарської продукції» також передбачає дворівневу систему контролю за участю ветеринарно-санітарної служби, проте нині на практиці ці дві служби ліквідовано і на їх основі створена Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, проте не створено відповідного положення й не внесено відповідних змін до закону, адже у зв'язку з цією ініціативою значного перегляду потребують положення Закону України «Про якість та безпечність сільськогосподарської продукції», Закону України «Про ветеринарну медицину», Закону України «Про захист прав споживачів».

8. Чинне законодавство України у сфері ветеринарно-санітарного контролю та нагляду потребує докорінних змін. Для більш ефективного виконання своїх обов'язків суб'єктами господарювання та недопущення приховування правопорушень на підконтрольному об'єкті, пропонується на першій стадії провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил не здійснювати письмового попередження про захід за десять днів, але, враховуючи, що проведення протягом одного року більш як одного планового заходу державного нагляду (контролю) щодо одного суб'єкта господарювання згідно із Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» не допускається, дана пропозиція дасть змогу підвищити відповідальність за дотримання законодавства у щоденній роботі господарюючих суб'єктів не тільки протягом десяти днів до перевірки, а й упродовж усього року.

Із 2014 року в Україні діє мораторій на проведення перевірок підприємців контролюючими органами, що значно ускладнює виявлення порушень ветеринарно-санітарних правил. У зв'язку з цим вважаємо, що даний мораторій вже виконав функцію пожвавлення господарської діяльності в Україні, проте його подальша дія може негативно вплинути на якість та безпечність об'єктів ветеринарно-санітарного контролю та нагляду.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографія:

1. Галайдюк Л. Ю. Правове регулювання рибництва та рибальства в Україні : моногр. / Л. О. Святченко, Ю. І. Кудріна, **Л. Ю. Галайдюк**, С. О. Кідалов [за заг. ред. Святченко Л. О.]. – К. : Вид-во «Вік принт», 2013. – 282 с. *(особистий внесок здобувача – підрозділ 3.5 «Правові засади здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду рибогосподарської продукції», с. 150–167).*

Статті у фахових виданнях:

2. Галайдюк Л. Ю. Правовий статус суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил / **Л. Ю. Галайдюк** // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К., 2011. – Вип. 157. – С. 323–328. – (Серія «Право»).

3. Галайдюк Л. Ю. До питання про поняття провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил / **Л. Ю. Галайдюк** // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К., 2011. – Вип. 165. – Ч. 1. – С. 272–276. – (Серія «Право»).

4. Галайдюк Л. Ю. Історія формування і розвитку органів ветеринарного контролю і нагляду / **Л. Ю. Галайдюк** // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К., 2011. – Вип. 165. – Ч. 2. – С. 217–227. – (Серія «Право»).

5. Галайдюк Л. Ю. Адміністративно-правові аспекти здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду/ **Л. Ю. Галайдюк** // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К., 2013. – Вип. 182. – Ч. 3. – С. 160–168. – (Серія «Право»).

6. Галайдюк Л. Ю. Порівняльна характеристика правового статусу суб'єктів провадження у справах про адміністративні правопорушення в Україні та Російській Федерації / **Л. Ю. Галайдюк** // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К., 2014. – Вип. 197. – Ч. 3. – С. 195–203. – (Серія «Право»).

Матеріали конференцій:

7. Галайдюк Л. Ю. До питання правового регулювання ветеринарної медицини / **Л. Ю. Галайдюк** // Восьмі осінні юридичні читання : міжнар. наук.-практ. конф., 13–14 лист. 2009 р. : тези доп. – Хмельницький, 2009. – С. 255–256.

8. Галайдюк Л. Ю. Особливості завдань, покладених на регіональну службу державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні / **Л. Ю. Галайдюк** // Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України : всеукр. наук.-практ. конф., 20 лист. 2009 р. : тези доп. – Хмельницький, 2009. – С. 13–14.

9. Галайдюк Л. Ю. Особливості провадження у справах про порушення санітарно-ветеринарних правил / **Л. Ю. Галайдюк** // Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку : міжнар. наук.-практ. конф., 28 січ. – 1 лют. 2010 р. : тези доп. – К., 2010. – С. 273–276.

10. Галайдюк Л. Ю. Характеристика суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил / **Л. Ю. Галайдюк** // генезис публічного права: від становлення до сучасності : міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 лист. 2010 р. : тези доп. – Миколаїв, 2010. – С. 291–292.

11. Галайдюк Л. Ю. До питання юридичної відповідальності за порушення у галузі ветеринарної медицини / **Л. Ю. Галайдюк** // Актуальні питання сучасних державотворчих та правотворчих процесів : міжнар. наук.-практ. конф., 24 лют. 2011 р. : тези доп. – Запоріжжя, 2011. – С. 12–13.

12. Галайдюк Л. Ю. До питання правового статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил / **Л. Ю. Галайдюк** // Сучасні тенденції розвитку національного законодавства України : міжнар. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2011 р. : тези доп. – К., 2011. – С. 105–107.

13. Галайдюк Л. Ю. До питання періодизації ветеринарного законодавства / **Л. Ю. Галайдюк** // Актуальні питання сучасної юридичної науки : міжнар. наук.-практ. конф., 5–6 жовт. 2011 р. : тези доп. – К., 2011. – Т. 2. – С. 8–10.

14. Галайдюк Л. Ю. До питання генези органів ветеринарного законодавства на теренах України / **Л. Ю. Галайдюк** // Пріоритетні напрями розвитку законодавства України : міжнар. наук.-практ. конф., 10–11 лист. 2011 р. : тези доп. – Запоріжжя, 2011. – Ч. 3. – С. 16–18.

15. Галайдюк Л. Ю. До питання класифікації суб'єктів адміністративного процесу / **Л. Ю. Галайдюк** // Біоресурси планети і біобезпека навколишнього середовища : міжнар. наук. конф., 5–6 лист. 2013 р. : тези доп. – К., 2013. – С. 39–42.

АНОТАЦІЯ

Галайдюк Л. Ю. Адміністративно-процесуальний статус суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, 2015.

Дисертацію присвячено адміністративно-процесуальному статусу суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил. Сформовано поняття провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

З'ясовано принципи, завдання та зміст провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил. Розкрито стадії провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил.

Значна увага приділяється правовому статусу органів владних повноважень, що наділені правом здійснювати провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил. Визначено, що такими суб'єктами є Головний державний інспектор ветеринарної медицини України, головні державні інспектори ветеринарної медицини Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, міст, районів, головні державні інспектори ветеринарної медицини на державному кордоні та транспорті, їх заступники й державні інспектори ветеринарної медицини. Встановлено правовий статус правопорушника, який наділений загальною та спеціальною правосуб'єктністю. Відповідальність за правопорушення ветеринарно-санітарних правил залежить від багатьох критеріїв, тому має свої особливості.

Проаналізовано державне регулювання у сфері ветеринарного законодавства та органи, що здійснюють провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил зарубіжних країн.

Обґрунтовано і запропоновано шляхи удосконалення законодавства щодо адміністративно-процесуального статусу суб'єктів провадження про порушення ветеринарно-санітарних правил.

Ключові слова: провадження у справах про адміністративні правопорушення, провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, принципи, правовий статус суб'єктів провадження у справах про порушення ветеринарно-санітарних правил, адміністративна правосуб'єктність органів владних повноважень у сфері ветеринарної медицини, адміністративні обов'язки суб'єктів, адміністративні права суб'єктів, відповідальність за порушення ветеринарно-санітарних правил, державний ветеринарний контроль та нагляд.

АННОТАЦІЯ

Галайдюк Л. Ю. Административно-процессуальный статус субъектов производства по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Киев, 2015.

Диссертация посвящена административно-процессуальному статусу субъектов производства по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил.

Сформировано понятие производства по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил.

Выявлены принципы, задачи и содержание производства по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил. Раскрыты стадии производства по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил.

Значительное внимание уделяется правовому статусу органов властных полномочий, которые наделены правом осуществлять производство по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил. Определено, что такими субъектами являются Главный государственный инспектор ветеринарной медицины Украины, главные государственные инспекторы ветеринарной медицины Автономной Республики Крым, областей, городов Киева и Севастополя, городов, районов, главные государственные инспекторы ветеринарной медицины на государственной границе и транспорте, их заместители и государственные инспекторы ветеринарной медицины. Установлен правовой статус правонарушителя, который наделен общей и специальной правосубъектностью. Выявлены понятие и содержание административно-процессуального статуса субъектов производства по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил. Как элементы административно-правового статуса рассматриваются административные обязанности и права субъектов, а также особенности административной ответственности прокуроров.

Ответственность за правонарушения ветеринарно-санитарных правил зависит от многих критериев, поэтому имеет свои особенности.

Диссертантом значительное внимание уделяется государственному регулированию в сфере ветеринарного законодательства и органам, осуществляющим производство по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил зарубежных стран, где основным органом ветеринарно-санитарного контроля являются государственные ветеринарные службы.

Во Франции ветеринарно-санитарный контроль и надзор проводится ветеринарной инспекцией, находящейся в структуре Министерства сельского хозяйства. В каждом департаменте есть главный ветеринарный врач, которому подчинены ветеринарные врачи мясоперерабатывающих предприятий. В США действует специальный закон об инспекции мяса. Существует специальная федеральная инспекция с функциями контроля качества мяса и мясных продуктов. В Канаде контроль качества скота, мяса и мясных продуктов осуществляется Главной государственной ветеринарной федеральной инспекцией. На нее возложен также контроль за соблюдением технологии производства мясных продуктов. В Великобритании ветсанэкспертизу на мясоперерабатывающих предприятиях осуществляют постоянные инспекторы-ветеринары Министерства сельского хозяйства, независимые от администрации предприятий. В Японии на мясоперерабатывающих предприятиях ветсанэкспертизу и проверку качества мяса осуществляют государственные ветеринарные инспекторы, находящиеся в подчинении Бюро сельского и рыбного хозяйства страны.

Обоснованы и предложены пути усовершенствования законодательства по поводу административно-процессуального статуса субъектов производства о нарушении ветеринарно-санитарных правил.

Ключевые слова: производство по делам об административных правонарушениях, производство по делам о нарушении ветеринарно-санитарных правил, принципы, правовой статус субъектов производства о нарушении ветеринарно-санитарных правил, административная правосубъектность органов властных полномочий в сфере ветеринарной медицины, административные обязанности субъектов, административные права субъектов, ответственность за нарушение ветеринарно-санитарных правил, государственный ветеринарный контроль и надзор.

ANNOTATION

Galaidyik L. Yu. Administrative procedural status of the subjects of the cases of violation of veterinary and sanitary regulations – Manuscript.

The Dissertation for a Candidate's Degree in jurisprudence with the speciality 12.00.07. – Administrative Law and Process; Financial Law; Information law. – National University of Life and Environment of Science of Ukraine. – Kiev, 2015.

The thesis is devoted to administrative and procedural status of the cases of violation of veterinary-sanitary rules. Formed concept of the cases of violation of veterinary-sanitary rules.

It is found out principles, objectives and contents of the cases of violation of veterinary-sanitary rules. Solved stage of the proceedings in cases of violation of veterinary-sanitary rules.

Much attention is paid to the legal status of the powers that have the right to carry out proceedings on violation of veterinary-sanitary rules. Determined that such entities are Chief Inspector of Veterinary Medicine of Ukraine, Chief Inspector of Veterinary Medicine of the Autonomous Republic of Crimea, Kyiv and Sevastopol, cities, districts, Chief Inspector of Veterinary Medicine at the state border and transport, their deputies and state inspectors of veterinary medicine. A legal status offender who has the general and special personality. Responsibility for violation of veterinary-sanitary rules depends on many criteria, so has its peculiarities.

Analyzed state regulation of veterinary legislation and bodies carrying out proceedings on violation of veterinary-sanitary regulations of foreign countries.

Grounded and proposed legislation for improving the administrative and procedural status of proceedings on violation of veterinary-sanitary rules.

Keywords: proceedings on administrative offenses, the cases of violations of veterinary and sanitary rules, principles, legal status of the cases of violation of veterinary-sanitary rules of administrative legal authority in the field of veterinary medicine, administrative responsibilities of administrative law entities responsible for violations of veterinary and sanitary regulations, state veterinary control and supervision.